

Korak nazaj

Na ožjih volitvah med kandidatom za novega župana v Gorici se v nedeljo, 26. junija, ni zgodil čudež in večina volivcev tudi ni glasovala tako, kot je, po našem mnenju, zahtevala zdrava pamet. Za župana je bil izvoljen kandidat gibanja »Naprej, Italija!« in nacionalnega zavezništva. Zbral je skoraj 58 odstotkov vseh oddanih glasov, medtem ko je njegov tekmeč, ki so ga med drugimi podpirali takorekoč vsi slovenski volivci, prejel dobrih 42 odstotkov. Razlika v odstotkih med obema kandidatom je torej precejšnja in se je v primerjavi s prvim krogom volitev 12. junija celo rahlo povečala.

Očitno je, da je zmaga Berlusconijevega in Finijevega kandidata bila odvisna od ravnanja znatnega dela nekdanjih volivcev sredinsko levih strank, zlasti seveda nekdanje Krščanske demokracije. Za te volivce sta bila, kot kaže, privlačnejša in verjetno bolj prepričljiva obraz in program novega župana, kot obraz in program njegovega tekmeča. To je vsekakor zanimivo, a tudi zelo čudno, če pomislimo, da je program novega župana odločno »zaprt« narave in je v marsikateri točki pravo nasprotje vsega tistega, na kar je nekdanja goriška vodilna politična plast bila upravičeno ponosna.

Novi župan je ob izvolitvi imel za potrebno med drugim pojasniti, da slovensko vprašanje v Gorici po njegovem sploh ne obstaja, da gre za »lažni« problem. To sicer jemljemo na znanje, a novi »prvi mož« naj nikar ne misli, da nas bo s tem utišal ali ukrotil. Na dlani je, da je slovenski problem, kot ga je imenoval novoizvoljeni župan, dejansko vprašanje sožitja med manjšino in večino. Minili so časi, ko je podobno ali enako modrovanje bilo v Gorici in sploh na Primorskem prevladujoče. Vsi tudi dobro vemo, koliko gorja je vsemu prebivalstvu, ne glede na jezikovno in narodno pripadnost, povzročila takšna, v bistvu prevzeta, miselnost.

Vsakemu resničnemu demokratu mora biti žal, da se je kolo

DRAGO LEGIŠA IIII

Na upravnih volitvah je prišla do izraza nestanovitnost volivcev

Od evropskih volitev sta potekla le dva tedna, italijanski volilni zbor pa je na upravnih volitvah dokazal, da ni prav nič stanovit. V nedeljo, 26. junija, so izvolili 91 županov v občinah z nad 15 tisoč prebivalci. Zgodilo se je, da so bili v 56 občinah izvoljeni za župane kandidati progresističnega tabora, v 12 občinah kandidati Ljudske stranke in samo v 19 občinah kandidati nacionalnega zavezništva, oziroma Berlusconijevega gibanja Naprej, Italija! V petih občinah na Severu so bili za župane izvoljeni kandidati Severne lige.

Iz teh podatkov predvsem izhaja, da volivci na upravnih volitvah raje zaupajo svoj glas ljudem, ki jih поблиže poznajo, medtem ko je na političnih in evropskih volitvah prišla v poštev velika novost, ki jo je predstavljal glavni kandidat Silvio Berlusconi.

Pravilnost takega modrovanja potrjujejo tudi in predvsem izidi deželnih volitev na Sardiniji, ki so prav tako bili 26. junija. V novem deželnem zboru ima 29 svetovalcev progresistični tabor. Gibanje Naprej, Italija in nacionalno zavezništvo ima enega svetovalca manj, to je 28, Ljudska stranka, Segnjev pakt in Sardinjska akcijska stranka pa skupno 23 sveto-

valcev. Zanimivo je, da je kandidat krščanskih socialcev Federico Palomba prejel zdaleč največ preferenčnih glasov, in sicer nad 90 tisoč. Palomba je torej najresnejši kandidat za predsednika nove deželne vlade na Sardiniji.

Ministrski predsednik Berlusconi je priznal, da sta gibanje Naprej, Italija in tudi Nacionalno zavezništvo znatno nazadovali v primerjavi s političnimi in evropskimi volitvami, a je dejal, da je to predvsem posledica znatno manjše volilne udeležbe. Volivci progresističnega tabora so po njegovem bolj disciplinirani in se množično udeležujejo volitev, medtem ko naj bi bili volivci konservativnega tabora bolj leni. To je po njegovem glavni vzrok osipa

Iz vsebine:

- Rafko Dolhar: *Pekel v RAI-u* (str. 3)
Jurij Paljk: *Predstavitev knjige »Črepinje« Ljuba Marca* (str. 7)
H. Jovanovič: *Minattijeva 70-letnica* (str. 3)
A. Kodolja: *Graffiti* (str. 6)
I. Budin: *Tri četrtine stoletja* (str. 7-8)

glasov za gibanje Naprej, Italija na upravnih volitvah.

Volilnih upravičencev je bilo v nedeljo nad 6 milijonov.

D.L.

Ob koncu šolskega leta

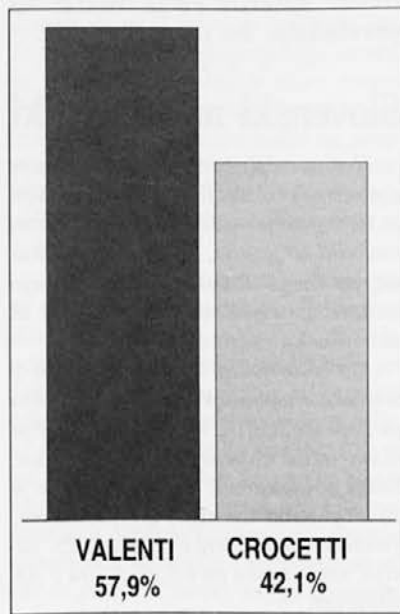
Tudi letos je šolsko leto v bistvu za nami, saj so v teku samo še maturitetni izpiti na višjih srednjih šolah, pa tudi ti se bodo vsak čas — še posebno na tistih šolah, kjer je malo dijakov (to so večidel vse slovenske višje šole) — končali, in za vse se bo začel čas počitnic. Te so iz leta v leto krajše, saj se vsako novo šolsko leto začne kak dan ali dva prej kot prejšnje, tako da se bo prej ali slej začelo verjetno kar po popravnih izpiti. To sicer ne velja za vse državno ozemlje, saj imajo, kot vemo, pri tem zadnjo besedo posamezne dežele, ki po svoji uvidnosti določajo začetek šolskega leta. Kot kaže, bo temu postopnemu krajšanju poletnih počitnic naredil radikalen konec novoipečeni minister za šolstvo d'Onofrio, ki je presenetil javnost s svojim predlogom o podaljšanem šolskem letu (v novi šolski reformi, ki jo bo predstavil septembra, bo namreč zapisano, da naj bi se po novem šolsko leto začelo 1. septembra in končalo 30. junija, odpravljeni naj bi bili popravni izpiti, matura naj bi postala interna zadeva, imeli naj bi skrajšani delovni teden, šola naj bi — kot je predlagala že prejšnja ministrica za šolstvo Jervolino — postala avtonomna...). Vprašanje je, če bo predlog prodril, saj je dvignil že mnogo prahu in je očitno večina proti njegovi uresničitvi. Kako bi tudi ne bila, ko pa v bistvu ne odpravlja slabosti

šolskega sistema, odpira pa nove dileme in težave administrativnega in organizacijskega značaja. Nova oblast sicer svari pred apriornimi kritikami in želi biti sojena predvsem po svojih dejanjih, zato raje počakajmo na uradno objavo zadevnega dekreta, čeprav seveda dvomi in pomisleki ostajajo. Vendar, če damo Bogu, kar je božjega, in cesarju, kar je cesarjevega, potem moramo ministrstvu za šolstvo tokrat priznati (verjetno tudi po za- slugi lanskim polemik) večjo skrb za slovenske prevode maturitetnih naslovov, ki so bili tokrat, razen nekaterih malenkosti, brezhibni.

Tudi to šolsko leto je žal minilo v znamenju hudih trenutkov za našo narodno skupnost, tokrat ne po »zaslugi« kakega večinskega asimilacijskega pritiska, pač pa zaradi afere goriškega profesorja, vključenega v italijansko stranko, ki je bila in je nam Slovencem tradicionalno nenaklonjena, afera skratka, ki je udarila v našo sredo kot strela z jasnega, razburila — okrepljena z vrsto upravičenih javnih protestov v skorajda vseh naših medijih — našo javnost, vendar to je bilo tudi vse, saj preko tega ni šlo, vode so se umirile in vse gre po starem naprej. To pa je ravno tisto, kar si želi od nas, kdor hoče zabrisati našo prisotnost. Še vrsta drugih problemov

Adrijan Pahor IIII

IZIDI NEDELJSKIH VOLITEV V GORICI

RADIO TRST A

■ ČETRTEK, 30. junija, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Sprehod po poteh slovenskega gledališča; 10.00 Poročila; 10.10 Kogojevi dnevi '93; 11.30 Danila Kocjan - Jelka Haladin: »Bejži, zlodej, baba gre!«; 12.00 Nocoj smo poslušali burjo; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Tiho tih, davno davno; 15.00 Poletni mozaik; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Po poteh naših izseljenčev.

■ PETEK, 1. julija, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Za črte, za bogove nad oblaki; 10.00 Poročila; 11.30 Danila Kocjan - Jelka Haladin: »Bejži, zlodej, baba gre!«; 12.00 Ženska v filmskem svetu; 12.40 Slovenski zbori; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Števerjan '94; 14.00 Poročila in deželna kronika; 15.00 Poletni mozaik; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Klasični album; 18.00 Kulturni dogodki.

■ SOBOTA, 2. julija, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Kulturni dogodki; 9.15 Otroški kotiček: »Za spretne roke« (Martina Ozbič); 9.35 Operetne melodije; 10.00 Poročila; 11.30 Danila Kocjan - Jelka Haladin: »Bejži, zlodej, baba gre!«; 12.00 Dogodivščine v Grand Canyonu; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 15.30 Iz studia z vami: izbor iz okroglih miz; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Klasični album: teden Hectorja Berliozja; 18.00 Janez Povše: »Prosim, vprašajte berlinski zid!«.

■ NEDELJA, 3. julija, ob: 8.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled slovenskega tiska v Italiji; 11.00 Čakole na placu; 11.45 Vera in naš čas; 12.45 Pa se sliš', slovenske ljudske pesmi; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Dante Alighieri: »Božanska komedija: Nebesa«; 15.00 Z naših prireditvev; 17.00 Iz studia z vami: izbor iz okroglih miz.

■ PONEDELJEK, 4. julija, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Iz Četrtekovih srečanj: Danilo Šuligoj; 9.15 Otroški kotiček: Pravljijčni vrtiljak (Zlata Jurin); 10.00 Poročila; 10.10 Koncert v repentabski cerkvi; 11.30 Danila Kocjan - Jelka Haladin: »Bejži, zlodej, baba gre!«; 12.00 Dopisnice iz najbližnjega vzhoda; 12.40 Slovenski okteti; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Kmetijski tednik; 14.00 Poročila in deželna kronika; 15.00 Poletni mozaik; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Klasični album: teden Johanna Sebastiana Bacha; 18.00 Spoznavajmo svojega otroka.

■ TOREK, 5. julija, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Indija, srce sveta; 10.00 Poročila; 10.10 Koncert; 11.30 Danila Kocjan - Jelka Haladin: »Bejži, zlodej, baba gre!«; 12.00 Doživljati rojstvo; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.40 Nekaj minut z...; 15.00 Poletni mozaik; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Klasični album: teden Johanna Sebastiana Bacha; 18.00 Dante Alighieri: »Božanska komedija: Nebesa«.

■ SREDA, 6. julija, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Julius Kugy: Slovenske gore, slovenski ljudje; 10.00 Poročila; 10.10 Koncert; 11.30 Danila Kocjan - Jelka Haladin: »Bejži, zlodej, baba gre!«; 12.20 Uspešnice 1994; 12.40 Zborovska glasba iz našega arhiva; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.30 Čakole na placu; 14.00 Poročila in deželna kronika; 15.00 Poletni mozaik; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Klasični album; 18.00 Literarne podobe: Pesniški utrinki Vinka Beličiča (Ester Sferco); Rodinov poljub (Tanja Rebula).

OB JEZIKOVNI VOJNI

(med Anglijo in Francijo)

Nedavno sta britanska kraljica Elizabeta II. in francoski predsednik Mitterand uradno odprla podmorski predor pod Rokavskim prelivom in se pod vodo prva uradno prepeljala iz britanskega na francosko ozemlje.

Tako se je uresničil nad stoletni sen, ki ga je gojil že Napoleon za neposredno »kopno« povezavo med obema državama severozahodne Evrope. To je posebej za zgodovinsko ne vedno dobre odnose med Francijo in Anglijo pomemben in predvsem simboličen, še prej kot praktičen akt za povezavo med otoško in celinsko Evropo. Kaj pomeni odnos med otokom in kontinentom pokaže recimo že v Italiji zgovoren primer, ko na Sardiniji, npr. na poštnih nabiralnikih, kjer pri nas piše »za mesto« oz. »za druge pošiljatve« piše »Za Sardinijo« in »Za kontinent«...

Medtem ko dela nova Evropska unija svoje prve korake, pa beležimo, na relaciji Pariz-London tudi kake čudne polemične pojave. Najprej smo lahko ugotovili, da se je v Franciji stopnjeval »boj« za čistost francoskega jezika, ki naj se otrese vseh tujih, posebej angleških izrazov. Da so taki puristični pojavi oz. težnje upravičene in vsaj razumljive, je pač naravno. Manj pa je razumljivo, da je na-

to francoski parlament odobril zakon, ki formalno prepoveduje javno uporabo tujih izrazov in določa za prekrške tudi razne kazni. No, nekaj podobnega se sedaj javlja v Veliki Britaniji, kjer tudi prihaja do predlogov za podobne ukrepe v obrambo Shakespearovskega jezika...!

Dandanes zveni vsa zadeva tudi precej anahronistično. V času, ko je v Evropi namesto nekdanje latinščine nastal esperanto (ki sicer ni idealna rešitev babilonskega stolpa v jezikovnem oziru), ki je prava zmes raznih jezikovnih skupin, prihaja do absurdnega kazenskega preganjanja za »jezikovne« prekrške...!

Dolga stoletja so že prekrila politične in vojaške podobe znane stoletne vojne, ki je proti koncu srednjega veka imela za protagoniste takratno francosko in angleško monarhijo. Dvomimo, da bi danes kaka Ivana Arška z ene ali druge strani Rokava uspela mobilizirati množice za jezikovne vojne prej omenjenega tipa. In če se danes vedno bolj uresničuje nova politična Evropa, je gotovo eden od njenih ciljev tudi ta, da ublaži nastale spore in predvsem ustvarja duh strpnosti in sožitja. Tudi za razne jezikovne zdrahe in novodobne črkarske pravde!

a.b.

Korak nazaj

zgodovine v Gorici obrnilo nazaj, da je bil storjen velik korak nazaj, da se je z enim samim zamahom porušila stavba, ki smo jo leta in leta skupno gradili Slovenci in italijanski demokrati, in sicer za ceno velikih žrtev in z nepopisnim trudom.

Veliko odgovornost zato prevzemajo nase tisti, ki so, povečani iz koristoljubja, vsekakor iz neracionalnih razlogov, v zadnjem času skočili na voz trenutnih zmagovalcev. Marsikoga tudi poznamo in ga pozna naša širša javnost.

Ob koncu šolskega leta

tare italijansko in zaradi specifičnih razmer še bolj slovensko šolo, vendar ostane vsaj po mojem kot pribito dejstvo, da je šola in vse, kar je z njo povezanega, življenjskega pomena za našo narodnostno skupnost, kakor je tudi obstoj same šole odvisen od obstoja same narodno in jezikovno osveščene skupnosti, ki bi morala ravno v tem in ne v ideološkem razdvajanju najti skupen jezik v političnem nastopanju za naše skupne koristi.

Demokrati in Slovenci smo izgubili bitko, a nikakor nismo izgubili »vojne«. V novem občinskem svetu sta sicer res samo dva Slovence, a so bili časi, ko ni bilo ne mestnega demokratičnega zbora ne nobenega izvoljenega slovenskega predstavnika. Bitka za naše pravice in prizadevanje za omikano ter enakopravno sožitje med večino in manjšino se morata in se bosta gotovo nadaljevala. To je obveza, ki so jo nase prevzeli vsi tisti volivci in volivke, katerih volja tokrat ni prevladala. Bo pa prihodnjič.

* * *

Slovenski novomašniki

V Sloveniji je letos skupno 19 novomašnikov. Škofijskih duhovnikov je 10, ostali so redovniki. Trije novomašniki so jezuiti, dva sta frančiškana, po enega novomašnika pa imajo minoriti, salezijanci, kartuzijani in marijanska redovna skupnost.

Od škofijskih duhovnikov jih 9 pripada ljubljanski nadškofiji, eden pa koprski škofiji. Mariborska škofija nima letos nobenega novomašnika. Edini novomašnik koprške škofije je 26-letni Peter Černigoj iz Ajdovščine. Posvečen je bil cerkvi v Logu 29. junija, nova maša pa bo 10. julija v Ajdovščini.

Predstavniki Ssk v Ljubljani

»Slovenija vodi jasno in odprto politiko do Italije. Mi smo pripravljene na dialog in na sporazumno reševanje odprtih problemov, nikakor pa ne moremo pristajati na izsiljevanja, neresnična podtikanja in na neodgovorne manipulacije, ki za seboj skrivajo jeze, a vseeno nevarne načrte. Prepričan sem, da bomo naposlen našli skupni jezik, še zlasti, če bomo dopustili, da pred politiko spregovori stroka, da pridejo na dan objektivna dejstva in resnični problemi, med katerimi sodi tudi zaščita slovenske manjšine v Italiji. Tako npr. dobro delujejo nekatere komisije, ki so bile ustanovljene v okviru pogovorov za t.i. posodabljanje Osimskih sporazumov. Sicer pa je tudi naš mednarodni položaj zelo trden.«

Tako je povedal predsednik Slovenskih krščanskih demokratov, slovenski zunanji minister Lojze Peterle, delegaciji stranke Slovenske skupnosti iz Italije, ki je bila v gosteh v Ljubljani. Do srečanja je prišlo prejšnji teden na pobudo Ssk, ki je opravila še vrsto drugih sestankov z vodstvom vseh parlamentarnih strank v Sloveniji, da bi z njimi izmenjala informacije in ocene o še vedno neresenih vprašanih slovenske manjšine v Italiji, o odnosih med Italijo in Slovenijo ter med matico in zamejstvom. Delegacijo Ssk so sestavljali glavni tajnik Martin Breclj, predsednik Marjan Terpin, podtajnik Ivo Jeronikar ter Andrej Berdon za Tržaško, Aleš Figelj za Goriško in Salvatorsko, Venosi za Videmsko. V imenu SKD sta se poleg predsednika Peterleta pogovorov udeležila član strankinega izvršnega odbora Peter Vencelj, ki je sicer državni sekretar za Slovence po svetu, in glavni tajnik Edvard Stančič.

V začetku tega tedna (27. t.m.) pa se je zastopstvo Slovenske skupnosti zglasilo tudi pri Slovenski ljudski stranki. Delegacijo iz Italije, ki jo je vodil tajnik Martin Breclj, je sprejel predsednik SLS Marjan Podobnik. Govor je bil o asimilaciji Slovencev v Italiji, ki je posledica neustreznega statusa slovenske manjšine, o minimalnem zajamčenem zastopstvu in o drugih odprtih vprašanih. Gostitelji so soglašali, da je za slovensko manjšino v Italiji zelo pomembno dobro sodelovanje med Italijo in Slovenijo, ni pa sprejemljivo nobeno izsiljevanje vključno s posrednimi zahtevami za spremembo slovenske ustave in druge zakonodaje.

Istega dne sta se Martin Breclj ter tržaški občinski svetovalec Ssk Andrej Berdon zglasila tudi pri predstavnikih Liberalne demokracije Slovenije. Sprejela sta ju dr. Dimitrij Rupel in Jadranka Šturm-Kocijan. Predstavniki Ssk sta med drugim zaprosila gostitelja za pomoč pri internacionalizaciji neovzdržnega položaja manjšine ter izrazila skrb glede odnosa nekaterih slovenskih medijev do vprašanih, ki zadevajo Slovence v Italiji.

Pesnik Ivan Minatti, 70-letnik

»Mladi ustvarjalci naj se izogibajo inflaciji besed«

»V prvinsko, skoraj otroško nedolžno, a trdno vero v skladno človečnost, ki je prežarjala Minattijevo partizansko pesem, so že v prvih povojnih letih začele pritekati neskladnost, razbolelost in bolečina. S pesnikovimi besedami se to pesništvo imenuje: Bolečina nedoživetega. Potem se ta bolečina razraste do silovite potrebe po ponovni človeški bližini, do spoznanja, ki je krik in prošnja: Nekoga moraš imeti rad.« Tako so člani komisije za Prešernovo nagrado napisali leta 1985, ko so to osrednje priznanje slovenskim umetnikom podelili pesniku Ivanu Minattiju za življenjsko delo. Njegova »Bolečina nedoživetega« pa se vrača med bralce letos z zbranim delom, ki ga je Mladinska knjiga iz Ljubljane izdala ob avtorjevi 70-letnici.

Ivan Minatti se je rodil 24. marca 1924 v Slovenskih konjicah. Gimnazijo je končal v Ljubljani in se je nato vpisal na medicinsko fakulteto, vendar je njegov študij prekinila vojna. Pridružil se je partizanom, po vojni pa je na ljubljanski univerzi diplomiral iz slavistike in se kasneje zaposlil kot urednik pri Mladinski knjigi. Pisati je začel že kot gimnazijec. Med njegovimi najbolj znanimi zbirkami naj omenimo »S poti« (1974), »Pa bo pomlad prišla« (1955), »Nekoga moraš imeti rad« (1963), »Okoli sonca« (1984). Minattijeve poezije niso abstraktne, pač pa so zelo jasne, nazorne. Ta pesnik je svoje izpovedi pisal v jeziku, ki je sodoben in klasičen obenem, nobena beseda ni v njegovih verzih postavljena nepremišljeno ali samo zaradi estetskega učinka.

Zbirko »Bolečina nedoživetega« so v začetku junija predstavili tudi v Trstu, kjer so v Tržaški knjigarni pripravili prijeten večer za počastitev pesnika ob jubileju. Na vprašanja, postavljena ob tej priložnosti, je Ivan Minatti čez nekaj tednov odgovoril pismeno.

Vaše pesniško ustvarjanje vse-skozi spremlja »Bolečina nedoživetega«. Ste naslov za zbirko izbrali sami in ali je ta verz res značilen za Vašo poezijo?

Naslov sem sam izbral. To je verz iz neke moje pesmi. Mislim, da je značilen za mojo poezijo. Ta značilnost je boleč občutek nepopolnosti, neizživetosti, nepotešnosti, neskladja, resignacije, ki me vse življenje spremlja. V pesmi Malodušje, v kateri razmišljam o svojem življenju in letih, ki so mimo, sem ta občutek izrazil z verz: Žejen, a neodžejan / nepotešen / kot deček, ki ob strani / zavistjo opazuje igro svojih vrstnikov. /

Mislim, da je tu ključ za razumevanje moje poezije in »Bolečine nedoživetega«.

Katera vam je med pesmimi, ki ste jih ustvarili v teh desetletjih, najljubša?

Vse pesmi so mi bolj ali manj pri srcu. Saj je vsaka med njimi izraz kake notranje stiske, ki mi je potisnila pero v roke. Morda mi je zaradi svoje eteričnosti, zgoščenosti in sence resignacije (k temu nagibam) najljubša pesem Na večer.

Ste morda seznanjeni s stanjem Slovencev v zamejstvu, z njihovo ustvarjalnostjo?

Moram priznati, da stanje Slovencev in slovenske kulture v zamejstvu poznam v glavnem samo iz kulturnih rubrik naših časopisov, kolikor pišejo o tej problematiki in iz zelo redkih srečanj s slovenskimi kulturniki iz zamejstva.

Kakšen pa je po Vašem mnenju v Sloveniji odnos do knjige?

Rafko Dolhar

Ob zadnjih volitvah se je veliko razpravljalo o vplivu javnih občil in še zlasti televizije na volilne izbire državljanov; govor je bil tudi o tem, da ima eden od volilnih tekmecev, Berlusconi, za svojo volilno propagando, vsem garantom za propagando navkljub, na razpolago kar tri televizijske mreže. Očitno pa mu to še ni dovolj, če se je takoj po volitvah lotil še vsdržavnega televizijskega omrežja. Uradna pretveza je sicer gospodarska, češ da je upravni svet televizije pripravil zadosten načrt na sanacijo deficitarnega stanja ustanove. Morda bo to tudi držalo. Kaj kmalu pa se je pokazalo, v katerem grmu tiči zajec.

Berlusconi je ugotovil, da njegovi vladi vsdržavna televizija baje ni dovolj naklonjena in da je tudi treba odpraviti staro lotizacijo televizije, pri kateri njegovo gibanje ni bilo soudeleženo, ker ga pač preprosto pri delitvi televizijske torte še ni bilo. Vse to pa da je nedopustno. Formalno neodvisna informacija mora pač biti naklonjena vladajoči garnituri. Pravilo zamenjave lotizacije z monopolom sicer ni prav nič novo, saj ga poznamo

Slab. Knjiga je kot proizvod izenačena s fižolom, kolonjsko vodo in drvni. Obdavčena je kot nikoli prej, prav tako so visoko obdavčeni tudi že tako skromni avtorski honorarji. Nova država, ki smo jo tako težko pričakovali in si od nje toliko obetali, je preprosto pozabila na kulturo, ki je slovenski narod izoblikovala in ga obvarovala, da se je stoletja v najneugodnejših pogojih ohranil.

Dandanes se pri nas v literaturi največ govori o postmodernizmu vendar so vzporedno živi in oplajajoči tudi drugi »izmi«.

Večkrat se sliši trditev, da sodobna generacija ne premore velikih talentov. Kaj bi rekli Vi kot izbrusen in zrel umetnik mladim ustvarjalcem?

Mislim, da se naš čas ne razlikuje dosti od drugih v preteklosti. Vsak čas ima svoje ideje in talente, le da te ideje in talenti postanejo veliki šele s časovno distanco.

Kaj bi rekel mladim ustvarjalcem? Naj spoštujejo in ljubijo svoj materin jezik, kajti le v njem se lahko do popolnosti izrazijo. Naj skrbijo zanj, pazijo, da bo v njihovih pesmih, prozi, čist in jednat, naj se izogibajo inflaciji besed. Skrbe naj za ekonomičnost izražanja in naj prisluškujejo predvsem svoji notranjosti.

Podelitev Černetove nagrade mešanemu zboru Rupa-Peč

V Rupi so prejšnji teden med prijetno slovesnostjo podelili Mešanemu pevskemu zboru Rupa-Peč nagrado iz Sklada Dušana Černeta za 60 let neprekinjenega dela in ustvarjalnosti po načelih, ki je bila tudi življenjsko vodilo človeka, po katerem se sklad imenuje: slovenstvo, krščanstvo in demokracija.

Na govorniški oder sta stopila Saša Martelanc, ki je prebral utemeljitev nagradne komisije, ter dr. Drago Legiša. »Šestdeset let je lepa doba, zlasti, če pomislimo na razmere v tej dobi,« je med drugim dejal in zboru iskreno čestital ob jubileju. »Ali ni ob vseh pretresljivih, žal tudi krvavih, a hkrati zgodovinskih dogodkih in mejnikih pravi čudež, da so se tu našli ljudje, ki so peli: doma, v cerkvi, na polju, v delavnicah, in sicer peli v jeziku, ki so ga bili mogočnejši obsodili na smrt,« je nadaljeval govornik. »Kako je bilo vse to mogoče, se lahko upravičeno vprašamo. To se je lahko dogajalo, ker so naši ljudje globoko v srcu gojili vrednote, za uveljavljanje in uresničevanje katerih je deloval Dušan Černe.«

Denarno nagrado zboru Rupa-Peč, ki sta jo v enaki meri posredovali openska hranilnica in Černetov sklad, je izročil prof. Robert Petaros. Večer se je nadaljeval z nastopom štirih zborov. Poleg nagrajenega so peli še Mladinski zbor Rupa-Peč, Mešani zbor Ciril Silič iz Vrtojbe in Mešani zbor iz Dobove.

PEKEL V RAI-u

tudi v naši manjšinski srenji. Berlusconi je želja, da bi prikrojili tudi vsdržavno televizijo pa zelo spominja na srednjeveško pravilo: cuius regio eius religio, torej, kdor ima v rokah oblast, naj odloča tudi o veri svojih podanikov. Če pomislimo, da prihaja ta pridiga iz prižnice, ki ima že tri televizijske mreže, potem je paradoksalno. Evropski zakon proti monopolizaciji sredstev javnega obveščanja pa naj mirno spi.

Ves raievski manevar pa pobleže zadeva tudi našo skupnost, pa naj bo varčevalen ali ne. Kdor natančneje spremlja oddaje slovenskega tržaškega radia je lahko z lahkoto ugotovil, da je na njem v zadnjih mesecih zmanjkalo mnogo glasov ljudi, ki hvale Bogu niso umrli, niso pa bili nadomeščeni. To so glasovi upokojenih programistov, napovedovalcev in tudi časnikarjev, ki jih preprosto niso nadomestili. Tako je bil slovenski radijski kader zadnje čase znatno skrčen. Pri vseh stroških, ki jih ima ustanova za razne kabaretne programe in prenose nogometnih prvenstev, pa je to res v nebo vpijоче.

Pa še nekaj bi bilo treba povedati tem vestnim varčevalcem in zaščitnikom svoje manjšine v Istri. Namreč to, da je zakon o slovenskih televizijskih oddajah že davno polnoleten, saj je minilo že 19 let od njegovega izglasovanja, pa še vedno čakamo na njegovo uresničitev. Kdo bi morda sedaj pripomnil, da ni denarja in je torej treba varčevati. Spet kdo drug bi nam rekel, da smo zlobni, če se spomnimo, kakšen vik in krik so zagnali tukajšnji mediji, ker si je RTV Ljubljana dovolila preprogramirati nekaj tedenskih uric TVK v škodo ameriških kavbojk in v korist slovenski informaciji in kulturi. Saj res, marsikdo je že pozabil, da so športno — berlusconijevski časi minili, ko za to ni bilo več zanimanja. Takšne so pač poti osebnih interesov. Vem, da je velik greh izgovoriti besedo recipročnost, pa čeprav v pozitivnem pomenu. Pa naj nam bo vsaj dovoljeno izraziti željo: tudi mi bi radi imeli toliko televizijskih oddaj (Slovenija itak nudi ta »servis« tudi manjšini na Hrvaškem). Pa naj nam na to spet kdo odgovori, da je tudi nevoščljivost greh.

Predstavili bodo tudi knjigo »Uporni plameni«

Spominska prireditev ob 50-letnici požiga štirih vasi

Ena od številnih hiš v Vižovljah, ki so jih uničili plameni

Devin-Nabrežina je med tistimi občinami na Tržaškem, ki so v drugi vojni plačale zelo visok davek. Mnogi domačini so padli v bitki, številni so bili deportirani, 16. avgusta 1944, pred 50. leti torej, pa so Nemci skoraj do tal požgali štiri vasi: Vižovlje, Mavhinje, Cerovlje in Medjo vas.

V spomin na ta dogodek sta Športno-kulturno društvo »Cerovlje-Mavhinje« pod pokroviteljstvom devinsko-nabrežinske občinske uprave ter združenja partizanov VZPI priredila svečanost, ki bo v nedeljo, 3. julija, v Mavhinjah. Ob 10.30 bo maša, zvečer, z začetkom ob 20. uri, pa se bo pričel kulturni spored, v katerem bodo nastopili vsi štirje zbori iz občine — ženski »Devin«, moški »Fantje izpod Grmade« ter moški in ženski zbor »Igo Gruden«. Igrala bo tudi godba na pihala »Nabrežina«, člani društva »Cerovlje-Mavhinje« pa so pod vodstvom režiserke Maje Lapornik prav za to priložnost pripravili dramski prizor z naslovom »Uporni plameni«.

Pravkar omenjeni naslov nosi tudi knjiga, zgodovinska raziskava ob obletnici požiga vasi. Delo bodo predstavili v petek, 1. julija, ob 20.30 v prostorih osnovne šole »Josip Murn Aleksandrov« v Mavhinjah. Knjiga, ki obsega kakih 80 strani podatkov in raznega fotografskega gradiva, sta sestavila mlada domačina, brata Franc in Tomaž Fabec iz Mavhinj. Oba sta »podkovana« v zgodovini, saj prvi študira to vedo na univerzi v Trstu, drugi pa je vpisan na sorodno fakulteto — arheologijo.

Franc in Tomaž sodelujeta pri domačem društvu »Cerovlje — Mavhinje«, kjer so se že pred časom začeli pogovarjati, kako obe-

ležiti obletnico požiga vasi. Poročila se je zamisel za izdajo brošure, nalogo za to pa sta si prevzela brata Fabec, ki sta začela z delom lanskega oktobra.

Vire za raziskavo sta črpala iz Državnega arhiva v Trstu, ljubljanskega arhiva ter iz raznih zgodovinskih knjig in publikacij. Fotografsko gradivo so jima nudili domačini ter odsek za zgodovino Narodne in študijske knjižnice. V prvem delu knjige »Uporni plameni« je Franc Fabec podal splošno zgodovino Cerovelj in Mavhinj od obdobja, ko sta ti vasi prvič omenjeni (Cerovlje okrog leta 1300, Mavhinje pa še prej, okrog leta 1100), pa do konca druge svetovne vojne. V knjigi najdemo tudi kratko zgodovino cerkve sv. Nikolaja v Mavhinjah. Prispевek je napisal župnik dr. Jože Markuža.

Tretje poglavje raziskave obravnava kulturna, prosvetna in športna društva v Mavhinjah, nato pa so na vrsti pričevanja dvajsetih starejših občanov iz vseh štirih vasi. Njihove spomine o obdobju, ko so bile požgane Vižovlje, Cerovlje, Mavhinje in Medja vas, je zbrala in zapisala vaška mladina. Knjiga je temeljni kamen, pomembna podlaga za vse tiste, ki se bodo ukvarjali z zgodovino naših krajev in naših ljudi.

(hj)

***

V Trstu so prejšnji teden predstavili knjigo »Partizanska bolnišnica Pavla v Trnovskem gozdu«, ki jo je napisala 79-letna Pavla Jerina — Lah, zdravnica in upraviteljica te bolnišnice od januarja 1944 do konca vojne. Predstavitve je bila v nabito polni dvorani kulturnega doma na Colu v repentaborski občini.

46. mednarodni tržaški vzorčni sejem

Med 17. in 29. junijem je bila na tržaškem sejmišču 46. izdaja mednarodnega vzorčnega sejma, z udeležbo podjetij in predstavništev iz mnogih držav Srednje in Vzhodne Evrope in tudi iz drugih celin, ki so tradicionalno vezane na tržaško pristanišče. Interes tujih gospodarstvenikov in vladnih oz. diplomatskih delegacij za stkanje stvarnih oblik sodelovanja se je kazal v številnih srečanjih, razgovorih, tiskovnih konferencah in družabnostih ob raznih dnevih, ki so bili posvečeni Mongoliji, Madžarski, Šri Lanki, Južni Afriki, Avstriji, Romuniji, Belorusiji, Sloveniji, Kubi, Kitajski, Albaniji, Hrvaški, Slovaški, Koreji, Turčiji, Hong Kongu, Ukrajini.

Med temi velja izpostaviti tiskovno konferenco o hrvaški turistični ponudbi za tekočo sezono in okroglo mizo o tujih vlaganjih in privatizaciji v Sloveniji. Na tej so tako italijanski operaterji kot slovenski predstavniki (Gospodarska zbornica Slovenije, veleposlanik v Rimu Kosin) opozorili na pozitivne rezultate v slovensko-italijanski izmenjavi, a tudi na nerešene dejavnike in zavore na obeh straneh (pomanjkanje italijanskih bančnih garancij za posle s Slovenijo in slovenske zamude v privatizaciji), ki ne dovoljujejo boljšega sodelovanja, ki se ga dosega npr. z Avstrijo in Nemčijo. Ob priliki je tržaška delegacija ACCOA (bivša Ital-Jug) nagradila uglednega

podjetnika in člana SDGZ Stanislava Boleta s priznanjem za njegovo dolgoletno delovanje in prizadevanje v prid gospodarskega sodelovanja med obema državama. Med razstavljalci omenimo tudi tržaške tiskarske in grafične mojstre, člane SDGZ v okviru standa deželne ustanove za obrt ESA.

Tudi letošnji sejem ni mogel mimo že »oguljenih« polemik glede neprimernih prostorov, pomanjkanja klimatizacije itd. Že več let se razmišlja o preselitvi in alternativni lokaciji samega sejmišča. A je pod vprašajem sama narava in funkcija sejma, saj ob ugledni prisotnosti tujcev ni enakovrednega odmeva in odgovora s strani krajevnih, deželnih in tudi državnih gospodarstvenikov. Tržačani so v teh soparnih dneh sicer zapolnili razstavne paviljone na Montebellu, zlasti tiste enogastronske, a to je morada res premalo za tako — ambiciozno — zastavljen sejem.

Davorin Devetak

***

V nedeljo, 3. julija, je bil v Terški dolini vaški sejem Svete Marije Zdravja. Praznik je bil letos še bolj slovesen, saj so ob tej priložnosti tudi blagoslovili nov križev pot v cerkvi v Bardu. Slike so delo sodobnega furlanskega umetnika, narisal pa jih je po vzoru ikon. Križev pot je blagoslovil videmski nadškof msgr. Alfredo Battisti.

Uspesšen enotedenski tabor za mlade športnike

V Prosvetnem domu na Opčinah je prejšnji teden potekal enotedenski športni tabor, posvečen otrokom od vrtca do 2. razreda srednje šole. (foto S. Ferrari) Udeležba je bila zelo visoka, saj je bilo prisotnih okrog 130 otrok, med temi 30 deklic. Pobudo za srečanje je dal Andrej Vremec, trener mladinskih ekip pri Jadranu in Poletu.

Otroci so bili na taboru od 9. ure zjutraj do poznega popoldneva. Prišli so iz vseh občin tržaške pokrajine. Organizatorji so poskrbeli za vsakodnevni prevoz malčkov s furgoni. Mali udeleženci so na tem srečanju igrali košarko in razne druge igre — trenirali so na igrišču na Opčinah ter v telovadnici pristaniških delavcev pri Briščkih. Z njimi je bilo kakih 20 mladih trenerjev. Razposajeno skupino mladih športnikov so obiskali razni gostje, med temi košarkar Nando Gentile, ki igra pri Stefanelu.

V izvedbi
gledališke skupine Beseda
in s stih A. Pregarca

Farsa o človeški nečimrnosti

Gledališka skupina Beseda se predstavlja z novo premiero in sicer z delom J. Variota, v predelavi, delnem ponašenju in s stih Aleksija Pregarca. Gre za izvrstno farso, nastalo v srednjem veku, z vsemi značilnostmi igralske radoživosti, ki je že kar obvezna za prostodušno razlaganje človekove nečimrnosti in poneumljenosti, lastnosti, za katere ne moremo trditi, da jih v današnjem svetu ni...

Režija Bogataške norosti, tako je farsa naslov, je bila zaupana Adrianu Rustiji, ki tudi sam nastopa v manjši vlogi. Aleksij Pregarc igra vlogo očeta, njegovi dve neugnani hčerki sta Lidija Uršič in Maša Pregarc, njuna zaljubljenca sta Rafael Vončina in Marko Kosmač, degeneriranega markiza pa tolmači Drago Gorup.

V glavnem so to člani skupine, ki že leto dni uspešno uprizorja lepljenko Božji vitez na slovenski zemlji.

Osnutke kostumov je izdelala, ob pomoči Marije Atelškove, Snežica Černic. Anastazija Purič je ugla-

Adrian Rustija

bila stih A. Pregarca, medtem ko je delo scensko opremil Demetrij Cej.

Proo uprizoritev Bogataške norosti bomo lahko videli v četrtek, 30. 6. ob 21.30 na vrtu gostilne Hrib v Povirju. Ponovitev bo 2. 7. ob 21.30 v Jamskem dvorcu v Postojni, kamor je bila skupina Beseda povabljena, tudi s ponovitvijo Božjega viteza na slovenski zemlji (farna cerkev v Postojni, 1. 7. ob 20.30), k sodelovanju pri vsakoletnem srečanju izseljencev in zdolncev, z naslovom Srečanje v moji deželi.

Skupina Beseda je s pomočjo podpornikov izdala tudi ličen gledališki list, v katerem napoveduje vsekakor zanimivo repertoar.

SSG kljub težkim razmeram polno načrtov

Glede na kritično finančno stanje, ki je posledično povezano tudi z maloštevilnostjo igralskega ansambla, je bila letošnja sezona v Slovenskem stalnem gledališču ne samo dobra, ampak naravnost odlična. Na nedavnem gostovanju v kraju Veroli v Laciju, kjer so se na pomembnem mednarodnem gledališkem festivalu predstavili z noviteto Draga Jančarja »Halštat«, so bili igralci SSG deležni številnih pohval. Takoj po povratku pa so se začeli pripravljati na nastop na srečanju gledališč Mittelfest v Čedadu. V koprodukciji s tržaškim Teatro Stabile del Friuli — Venezia Giulia bodo predstavili igro Petra Hadkeja »Čas, ko nismo vedeli ničesar drugo drugem«.

Zgoraj navedene podatke sta predstavnikom sredstev javnega obveščanja v torek, 28. t.m., na tiskovni konferenci, ki je bila v tržaškem Kulturnem domu, posredovala ravnatelj upravnega sveta SSG Rafko Dolhar ter umetniški vodja Miroslav Košuta. Dejala sta še, da se bo prihodnja sezona začela prav z Jančarjevim »Halštatom«, po mnenju nekaterih tujih gledaliških kritikov, ki so si igro ogledali v Veroliju, eden najboljših sodobnih dramskih tekstov v svetovnem merilu. Pomembna novost v prihodnji sezoni bo tudi odrska kriminalka Sergija Verča z naslovom »Samomor kitov«, letošnjega zmagovalca natečaja Slovenskega stalnega gledališča.

Rafko Dolhar je udeležence seznanil s hudimi finančnimi težavami slovenske gledališke hiše v Trstu ter s potekom prenovitvenih del v Kulturnem domu, ki naj bi se zaključila pred začetkom prihodnje sezone. Miroslav Košuta pa je povedal še nekaj zanimivosti. Najprej to, da so prav pred kakim dnevom ustanovili združenje italijanskih umetniških dramskih gledališč ANTAD (Associazione nazionale teatri d'arte drammatica), ki povezuje stalna gledališča z javno upravo. Eden od ustanovnih članov združenja je tudi SSG. Nato je povedal, da bo igralski ansambel Slovenskega stalnega gledališča sredi oktobra z Jančarjevim »Halštatom« gostoval tudi na Koroškem.

Prihodnje leto, je nadaljeval, bomo praznovali več jubilejev. Sezona 1994/95 bo namreč 50. po vrsti, obenem pa bo SSG praznovalo 30-letnico hiše, v kateri nastopa, namreč Kulturnega doma. Prva povojna predstava Slovenskega narodnega gledališča za Trst in Primorje je bila natanko 2. decembra 1945. Uprizorili so Jurčičevega »Desetega brata«. Slovensko stalno gledališče bo to predstavo ponudilo gledalcem v prihodnji sezoni in s tem počastilo še en jubilej: 150-letnico rojstva Josipa Jurčiča.

Poleg omenjenih iger, Jančarjeve, Handkejeve, Verčeve in Jurčičeve, pa bosta na sporedu še komedija Vinka Möderndorferja »Transvestitska svat-

ba« in mladinska igra Fulvia Tomizze »Tudi bolhe kašljajo«. Slednjo je SSG pripravilo v koprodukciji s gledališčem Contrada. V pripravi je tudi tragedija Aishilosa »Sedmerica proti Tebam«. Gre za edino delo tega grškega klasika, ki še ni bilo prevedeno v slovenščino. Tega dela se je lotil Alojz Rebula.

Na tiskovni konferenci v Kulturnem domu so bili prisotni tudi igral-

ci, ki so se v Veroliju predstavili z Jančarjevo igro — Gojmir Lešnjak, Miranda Caharija, Maja Blagovič, Lučka Počkaj in Vladimir Jurc. Dejali so, da gre za odlično dramsko besedilo, ki presega zgolj samo slovenski okvir, pač pa ima izredno široke razežnosti. O kvaliteti dela pa se bodo obiskovalci Slovenskega stalnega gledališča lahko prepričali v prihodnji sezoni.

(hj)

Predstavniki Slovenskega stalnega gledališča na tiskovni konferenci so (z leve): Filibert Benedetič, Maja Blagovič, Miroslav Košuta, Rafko Dolhar, Gojmir Lešnjak, Zora Tavčar in Miranda Caharija (foto D. Križmančič)

Nova številka revije »Pretoki« posvečena Sarajevu

Luč sredi ruševin

Pred dnevi je izšla nova številka revije »Pretoki« z naslovom »Luč iz Sarajeva«, ki jo izdaja goriška kulturna zadruga »Maja« v sodelovanju s Kulturnim domom iz Gorice ter Odporom za kulturo pri SKGZ.

Uvodni članki v tej novi številki so posvečeni bosanski tragediji, vendar iz perspektive, ki gleda v bodočnost. Perspektiva se imenuje sožitje med različnimi narodi in verskimi skupnostmi, ki je gradilo zgodovino Bosne in Hercegovine. V tej perspektivi se lahko prižge sredi ruševin luč... in to za vso Evropo in svet. Sožitje in toleranca sta v tem smislu predpogoj naše bodočnosti, naše demokracije in tiste modernizacije, ki ne ruši, ampak gradi.

V to smer kažejo članki Besima Spahića, Dževada Karahasana, Toma Benetolla in Aceta Mermolje. Znotraj dileme sožitja in sovraštva se »suče« tudi članek Pavla Fonde, ki je zazrt v našo stvarnost, a najde vrsto podobnih položajev in problemov, ki so značilni za balkansko krizo. Nit med Sarajevom in našo deželno stvarnostjo ima svojo problemsko povezavo.

Aldo Kliman piše o odnosih med politikom in umetnostjo, v literarnem

delu se predstavljajo Jani Osvald, Boris Pangerc in Mauro Lesti. Bogomila Kravos piše o gledališkem delu Josipa Tavčarja, Marko Jarc pa o Budalovem prevajanju iz italijanskega jezika. Tavčar in Budal sta se srečala prav v tržaškem gledališču...

O zamejskih vprašanih razmišljata Pavel Štranj in Marij Čuk. »Pretoki« so tokrat zbrali avtorje iz Sarajeva, Pule, Rima, Trsta, Gorice, Slovenije in iz Celovca, kar nakazuje prostorsko »premičnost« revije.

Revija je na razpolago v raznih slovenskih knjigarnah, kot tudi v tiskarstvu Kulturnega doma v Gorici (ul. Brass 20 — Tel. 0481/33288).

ČESTITAMO!

V župni cerkvi v Števerjanu sta se v soboto, 18. junija, poročila gdč. Vlasta Terpin in Fabio Pahor. Nevesta je iz znane Terpinove družine iz Števerjana, ženin pa je sin znatnega podjetnika iz Devina. Mladima poročencema želimo veliko sreče in ljubezni na skupni življenjski poti.

Bernard Spazzapan, eden od dveh slovenskih zastopnikov v goriškem občinskem svetu

»Predvsem bomo morali voditi pametno opozicijsko politiko«

Po izidu ožjih volitev v goriški občini, po katerih je na župansko mesto sedel kandidat desničarske koalicije Gaetano Valenti, ki je premagal Bruna Crocettija, za izvolitev katerega so si prizadevale napredne sile (Progresisti, Slovenska skupnost in Državljeni za Posočje), bosta v goriškem občinskem svetu sedela dva Slovence. To sta Igor Komel (Progresisti) in Bernard Spazzapan, zastopnik Ssk. Slednji je po volitvah za naš list odgovoril na nekaj vprašanj.

Izidi volitev na Goriškem za nas gotovo niso ugodni. Postavlja se torej vprašanje, kaj sedaj?

Seveda moram reči, da smo pričakovali drugačne rezultate, a taka so pravila demokracije in se bo torej treba s tem sprijazniti. Storili smo, kar se je pač dalo. Sedaj si bo treba predvsem prizadevati, da bomo v teh štirih letih vodili pametno opozicijo. Trenutno je vsekakor bodočnost še precej nejasna. Mislim pa, da je za Slovence neugodna, tudi zaradi močne prisotnosti misovcev v večini.

V svojih izjavah takoj po izvolitvi je bil vsekakor župan Valenti precej spravljen tudi do Slovence in slovenskega vprašanja...

Predvsem zato, ker je po poklicu trgovec in se zaveda, da dejansko polovica Gorice živi od trgovine s Slovenijo in da torej ni pametno iskati konflikte. Valenti pa je tudi izjavil, da je treba razčistiti nekatera zgodovinska vprašanja, za katera vsi dobro vemo, katera so. Ti problemi seveda niso rešljivi kratkoročno, zato je možno, da bo v kratkem času prišlo do zaostrovanj ob meji. To bi seveda prvi občutili pripadniki slovenske manjšine. Gaetano Valenti je sicer govoril o sodelovanju, rekel je, da Slovenija po-

trebuje Italijo, a tudi obratno. Seveda pa se tu postavlja vprašanje, kako mu bo uspelo uskladiti zahteve trgovca in interese skupnosti, ki so na teh volitvah osvojile večino.

Positivno na teh volitvah pa je bilo že dejstvo, da so Slovenci tokrat znali najti skupno pot. Ali obstajajo tudi za bodočnost še kakšni načrti v tem smislu?

Res je sicer, da smo Slovenci tokrat morali nastopiti skupaj, da ni bilo druge izbire. Istočasno pa je treba poudariti, da nekaj resnične volje po sodelovanju vendarle obstaja. Sodelovanje bo v bodoče možno, če bodo nekatere stranke pozabile na svoje hegemonistične težnje. Stranka Slovenske skupnosti, ki jo zastopam, je na teh volitvah povečala število glasov. Pripravljeni smo se torej pogovarjati z vsemi, a kot enakovredni partnerji. Na splošno pa menim, da je bila prav na teh volitvah ustvarjena neka skupna podlaga, na kateri bo mogoče graditi.

(hj)

Grafiti, ali ko stvarnost postane resničnost

Mestni očetje si skoraj po vseh mestih belijo glave, kaj naj bi počeli, da bi bilo po zidovih takšnih ali drugačnih, običajno največkrat na sveže prepleskanih pročeljih, čim manj napisov. Te napise imenujemo grafiti. Po svoje so zanimivi, so pa v veliki večini odraz izbruhne neke napetosti, s katero se nekdo ukvarja, ali pa želja, da se nekdo pred javnostjo ožigosa ali pa uveljavi. Seveda so grafiti velikokrat zelo žaljivi; so neke vrste ogleddalo kulture v kraju, kjer se pojavljajo. Nekatera mesta so to uredila zelo demokratično. Postavila so celo vrsto platen iz najrazličnejših materialov, na katera se lahko piše. Ponekod obstajajo tudi neka merila, kaj se lahko piše in kaj naj bi se ne.

Našo zaspano Novo Gorico je pozabaval grafit s tole vsebino: »KO BOM POSTAL VELIK, BOM CARINIK NA RAZDRTEM!« Bil je napisan zelo elegantno, kar je že na prvi pogled dalo vedeti, da ga ni pisal neki najstnik, pač pa nekdo, ki je dobro vedel, kaj hoče s tem povedati. S tem napisom gotovo ne mislimo, da bo tisti, ko bo velik, postal mitničar na izstopni postaji avtoceste na Razdrtem in s tem naj bi hotel opozoriti novogoriško javnost, kot tudi Goričane, da kraka avtoceste od Razdrtega do Vrtojbe ne bomo nikoli dočakali. Zakaj sem to napisal? Zato, ker je uradna razlaga, ki se prodaja po mestu, ta: Češ da šmrkolin ni ločil pojma ca-

rinik od uslužbenca na vstopno-izstopni postaji avtoceste. Ker naša mularija vseprek zamenjuje, je pač zamenjala tudi ta dva pojma. — Prefinjeno pranje možganov (oprostite izrazu!) vsem, ki tako ali drugače poslušajo to razlago, kar je za povprečnega Novogoričana dovolj.

Dobri medsebojni odnosi se ne kujejo samo s tem, da prirejamo najrazličnejša srečanja, pač pa predvsem s tem, da se ljudje poštetno vzgajamo! To velja tudi za naše šole, seveda ne podcenjujem pri tem okolja in družine. Vendar so še vedno lep čas šolarji vseh vrst v »objemu takšnih ali drugačnih prosvetnih delavcev«, ki jih tako ali drugače tudi oblikujejo. Prav ta grafit nas je ponovno opozoril, da se pri vzgoji zelo veliko poudarja narodna zavest, kar je tudi prav, pozabljamo pa na vzgojo o državni pripadnosti. Ni vseeno, kako se tolmači državna pripadnost ali pa prikazuje prav tistim, ki si šele oblikujejo svoj pogled na kakršno koli vrednoto. Če je že jugosboizem, ki ga na žalost še srečujemo v tem mestu, popolnoma pokvaril ali razvrednotil pojem državne pripadnosti, ni rečeno, da se sedaj o tem ne sme govoriti in prav pojem državna pripadnost ostaja »zamolčana tema«, kot zopet tako pravimo danes o stvareh, o katerih naj bi se govorilo manj ali pa celo molčalo. Zanimivo, pozabaval sem se z vprašanjem, koliko je bilo profesorjev, ki poučujejo kakršno koli zgodovino ali državljansko vzgojo, ki bi se ob tem grafitu obregnili ali pa vsaj posvetili pet minut temu problemu, pa sem dobil zelo medle odgovore. — Zopet svojstvena slika, ki nam lahko tudi marsikaj pove!

Tudi markantni časnikar, ki poroča o novogoriških dogajanjih, je šel mimo tega zapisa. Ponovno se vidi, da časnikarsko kamaleontstvo, ki smo mu zadnja leta priča, je pač sredstvo, da se nekdo tako ali drugače preživlja ali dobiva dodatni honorarček, prav nič pa ga ne briga, kako se oblikuje javno mnenje in s tem grafitom se, saj je najbolje, da se o stvari molči in jo potiska ob rob... Tako tudi dokazuje, da se mu še vedno toži po lepih starih časih, saj so celo njegova poročila, čeprav pišejo drugačne teme, pisana v jeziku, ki ga je zgodovina že imenovala polpretekli čas...

Na to, kar ta časnikar ni naredil, sem opozoril jaz, ne da bi komu hotel prati možgane, pač pa zato, da kolikor bo to bral le kakšen prosvetni delavec, bo vsaj včasih posvetil kakšno minuto tudi pojmu državna pripadnost in ne samo narodna pripadnost, kot se zadnje čase dogaja. Če bo komu to koristilo, bo celo dobro, drugače bo vse skupaj brneči zvon in doneče cimbele, kot je toliko podobnih drugih stvari...

Ambrož Kodelja

Koncert nabožne glasbe v Štivanu

Župnijska skupnost sv. Janeza Krstnika iz Devina, Štivanja in Medje vasi je v petek, 24. junija, priredila v novi štivanski cerkvi koncert nabožne glasbe. Izvajal ga je mešani zbor Jacobus Gallus iz Trsta. Dirigent je Janko Ban.

Koncert je bil razdeljen na štiri tematske enote, in sicer: psalmodijo v treh različnih verskih in kulturnih območjih, mladostne skladbe še ne dvajsetletnega Marija Kogoja, arhaično in globoko občuteno beneško izročilo in simbiozo svetega in posvetnega v slovenski ljudski pesmi.

Poslušalce sta v imenu župnije pozdravila v italijanščini domači župnik Giorgio Giannini, v slovenščini pa pater Janko Hajšek.

Izkupiček koncerta je bil namenjen nadaljevanju popravil v štivanski cerkvi, kjer je bila že obnovljena streha, nujno pa je popravilo dotrajane električne napeljave in oken.

Prvi kres na Laškem

Po vsej furlanski nižini prižigajo kresove na predvečer praznika svetih treh kraljev. Tedaj zagorijo ognji po vseh furlanski nižini do obronkov goriškega Krasa. Krajanji jih imenujejo *sejme*, v drugih krajih pa imajo različno ime, kot na primer *pan e vin* ali *pignarul*.

Slovinci pa, kot vemo, prižigamo kresove poleti, na predvečer sv. Ivana. Društvo Jadro z Ronk se je torej odločilo, da bo letos prvič uvedlo ta običaj. Svoje zemljišče je dala v ta namen na razpolago družina Samsa iz Polača (vasica v občini Foljan-Sredipolje). Ta družina je pred nekaj leti kupila veliko parcelo kraške gmajne, kjer so že več desetletjih pasli ovce. S trdom so ta višinski kraj spremenili v pravi raj za kolesarjenje ter sprehode peš in na konju. Kraj je dostopen z avtom samo iz Križade oz. s tromeje med občinami Zagraj, Doberdob in Foljan-Sredipolje.

Na tem kraju se je torej srečalo lepo število članov in prijateljev društva Jadro. Ob zatonu je zagorel kres, ob zvokih harmonike pa so udeleženci tudi zapeli. Karel Mučič

Delo duhovnika Ljuba Marca so predstavili v Gorici

Vse, kar je v knjigi Črepinje, je napisano iz življenja

V goriški Katoliški knjigarni na Travniku je bila v sredo, 22. junija, zvečer izredno lepa predstavitev knjige Črepinje, ki jo je spisal letošnji zlatomašnik, sicer pa zelo znani publicist in bivši jugoslovanski arestant Ljubo Marc. Večer je uvedla prof. Marija Češčut, ki je pristržno pozdravila nad petdeset ljudi, toliko se nas je namreč na vročo sredo nagnetlo v galerijske prostore Katoliške knjigarne, povedala tudi nekaj besed o knjigi Črepinje in pozdravila dejstvo, da sta knjigo skupno izdali sestrski Mohorjevi založbi iz Celja in Gorice.

Takoj za prof. Češčutovo je o avtorju in knjigi spregovoril dr. Oskar Simčič, ki je navedel izredno zanimivost iz semeniških let Ljuba Marca v Gorici. G. Marc je bil namreč v semenišču skupaj s Furlanom Coccolinom, ki je pozneje postal goriški škof. Dr. Simčič je povedal, da je škof Coccolin pisal takrat dnevnik in vanj tudi zabeležil misel, v kateri se sprašuje, kako je mogoče, da se kot Furlan najbolje počuti in ima domala vse svoje prijatelje samo med slovenskimi semeniščniki. Po dolgem predstavitvenem govoru, v katerem je dr. Simčič povedal vrsto zanimivosti o knjigi Črepinje in o njenem avtorju, je spregovoril tudi g. Ljubo Marc.

Lahko mirno zapišem, da je tako uspeh knjižnih predstavitev pri nas zelo malo.

Naj razložim! Na goriški predstavitvi knjige Črepinje je teklo vse po ustaljenem redu (tako kot teče vedno na knjižnih predstavitvah, skorajda

Ljubo Marc in Marija Češčut

vedno je zelo dolgočasno in vse tudi pretirano vljudno in neiskreno!), vse dokler ni spregovoril avtor knjige, g. Ljubo Marc. Takrat je med zbranimi nastalo veselo razpoloženje, g. Marc je namreč izredno duhovit in razgledan človek, predvsem pa človek, ki mu je dano veselje in veselje tudi razdaja. Nasmeljali smo se njegovim duhovitim domisljam in se obenem zamislili ob njegovem razmišljanju, ko je govoril, zakaj je dal knjigi naslov Črepinje.

»Črepinje. Ta naslov sem izbral sam, ker je tragika človeka v tem, da je razbit in več kosov. Posebno Primorci smo notranje krvaveli prav zaradi tega, najprej pod fašizmom, ko se nismo dali, in pozneje pod socialistično oblastjo, nekateri zaradi te razbitosti trpimo še danes,« se je zamislil

g. Ljubo Marc, ki je v knjigi Črepinje opisal predvsem svoja leta v goriškem semenišču in poznejši arest v Jugoslaviji.

Tako njegovo osebnost kot njegovo pisanje odlikuje vesel vipavski humor, ki nikdar ne zdrkne v cinični sarkazem, katerega je danes polno, še v prazno satiro ne. G. Ljubo Marc se zna posmejati samemu sebi in vsej tragiki življenja.

»Saj veste, kako je s temi rečmi. Napisal sem tisoč tipkanih strani dolgo primorsko mineštro, pri Mohorjevi so jo oklestili, mislili so iz nje napraviti neko argo juho in takrat sem se ujezil..., sedaj pa je knjiga pred nami. Vzemite jo za dobro! Vse, kar je v njej, je napisano iz življenja. Črepinje, koščki razbitega življenja so to. Kajti človek sem, in vse kar je človeškega, mi ni tuje.... Vesel sem, da mi je uspelo napraviti lep šopek rož na tem velikem rožnatem travniku, ki se imenuje življenje. To ni dano vsakomur in zato vas prosim, da molite zame, da se ne bi prevzel,« to je samo nekaj njegovih misli, ki pa napisane zgubijo veliko očarljivosti, s katero nas je v Gorici g. Ljubo Marc osrečil v sredo. Zraven naj dodam še to, da je slovenski jezik g. Marca izredno lepo obarvan z živo in sočno vipavsko govorico.

Lepo, zares lepo je bilo v Katoliški knjigarni na predstavitvi knjige Črepinje. Seveda gre zasluga organizatorjem in Mohorjevima družbama, ki sta knjigo izdali, a mislim, da ne bom nikomur delal krivice, če bom zapisal, da je vse razveselil najbolj prav veseli in duhoviti Ljubo Marc.

Črepinje so pričevanjsko delo, knjiga, ki jo je pisalo življenje. Poleg tega je v njej toliko zdrave radoživosti, da jo težko najdeš še kje drugje. Ljubo Marc se namreč smeje tudi samemu sebi, smeje se tudi takrat, ko bi

se večina od nas navadno jokala ali pa bi zagrenjeno molčala. Prav v tem vidim tudi najlepšo plat knjige. Ljubotu Marcu teče slovenski jezik lepo in uglajeno, sproščeno piše, ne išče cenjenih efektov, to tudi ni v njegovi naravi. Če sem lahko malce drzen, bom zapisal, da g. Ljubo Marc piše tako, kot živi, kot je živel. Vedno z veliko mero vipavskega humora v srcu in to do vseh reči, tudi najbolj tragičnih.

Še misel, ki jo je izrekel med enim sproščenim smehom občinstva in drugim na predstavitvi v Gorici: »Veste, ni problem Bog. Boga ne bo nihče sklestil iz višav. Problem je človek. Kaj je človek brez duhovne, transcendentne komponente? Nič, goli in revni torzo, ubogi revež je.«

Ko je te besede govoril, se ni nihče smejal.

Takoj za tem pa smo se vsi prešerno nasmeljali, ko je rekel: »Sedaj je knjiga tu. Saj veste, kako je: »Porod je bil lahek, a kaj, ko je bila pa nosečnost zelo zelo težka!«

Na koncu pa je čisto resno dodal: »Prosim vas, da molite zame, da se ne bi prevzel. Vesel sem, da je ta knjiga izšla, kot šopek cvetja je in v življenju ni vsakomur dano, da mu uspe napraviti na rožnatem travniku življenja lep šopek.«

Še tole: knjigo dobite v vseh naših knjigarnah, lahko pa jo naročite neposredno pri Mohorjevi založbi v Gorici. Splača se jo prebrati zaradi sporočila o do nedavno zamolčani slovenski zgodovini in zato, ker je dokument časa, predvsem pa zaradi sloga in veselja do življenja, ki iz nje dobesedno brizga na vse strani. Končno tekst, ki govori o težkih časih na prijeten in zdrav način.

Ni rečeno, da je ta najboljši, gotovo pa ga Slovenci, ki se premalo smejemo, krvavo rabimo.

Jurij Paljk

Ivan Budin

Tri četrtine stoletja

(VIII.)

Toda pojavil se je policijski agent in jih jezno vprašal, kaj počno in odkod so. Povedali so, da so jih poklicali k vojakom, ena skupina da je že odšla s postaje, njihove pa ni klical nihče. Policaj je takoj vedel, za kaj gre, jih dal v vrsto ter jih pospremil v vojašnico.

Priznati moram, da sem v hotelu dobro spal in se odpočil. Zjutraj se mi ni nikamor mudilo. Vprašal sem, kje so v mestu jezuiti in se napotil k njim. Predstavil sem se in povedal, kako je z menoj ter vprašal, ali bi lahko maševal. Pater je takoj poklical klerika za ministriranje, po sveti maši pa me je povabil na zajtrk. Počutil sem se kot izletnik, ki se mu nikakor ne mudi. Končno sem le poiskal na železniški postaji »vojaško čakalnico«, pokazal sem pozivnico in vprašal, kje naj se zglasim. Vojak me je seveda tikal kot sebi enakega, a sem se tega komaj zavedel.

Pred vzhodom v vojašnico sem ugotovil, da je stražnik že bil obveščen, da bo prišel še nekdo in da ga mora sprejeti. Na dvorišču sem takoj zagledal znane obraze in tudi štiri sobrate. Župnik v Povirju Jožko Milič mi je šegavo dejal, da mi bo gorje, ker sem spal v hotelu, zato da bom moral biti v brigadi dva meseca več. Odvrnil sem mu, da me to prav nič ne briga, le da sem spal v hotelu! Povedal sem tudi, da sem maševal pri jezuitih.

Ko se je približal dežurni častnik, me je osorno vprašal, kje sem bil. Jasno in pogumno sem odgovoril, da sem maševal pri jezuitih. »Ti ne moreš ma-

ševati, ker si vojak«, je rekel. Sam pa sem takole nadaljeval: »Prišel sem tu pred vas, da mi to poveste, kajti do zdaj nisem bil vojak in ne poznam vaše discipline. Ko bom z njo seznanjen, se je bom takoj držal«. Tedaj pa se oglasi župnik Milič in vpraša: »Kaj bi ti dal, če bi šli domov?« Kaj bi dal?, sem mu odvrnil, vse bi dal, kar imam s seboj.« Pa mi je rekel: »Ni ti treba dati vsega, le za pet litrov vina boš dal, da ga bodo dobili ti fantje, zlasti pevci. Mi fajmoštri pa pojdemo domov.« Takoj se je oglasil isti častnik in vprašal, kakšne bedake imamo na našem OLO, da pošiljajo v delavne brigade intelektualce. Po krajši razpravi, ki je seveda nismo marali poglobiti, nam je poskrbel povratne vojaške vozovnice, da smo se lahko vrnili domov brezplačno.

V Skopem smo 15. maja 1953 pokopali ženico, staro skoraj sto let. Tik pred pogrebni obredom mi je njen nečak zašepetal, naj bi kaj povedal. Posebnega govora nisem seveda pripravil, a sem ob grobu le začel: »Polagamo k večnemu počitku mater, ki je preživela toliko sprememb, razne vladarje in državne tvorbe. Vsekakor bi zaslužila, da ji izkažemo večjo čast kot tistim, ki jih pokopavajo s topovskimi streli, z muziko, z vrsto dragih vencev, pa so v življenju povzročili toliko gorja.«

Čez dober teden sem od Okrajnega ljudskega odbora (OLO) prejel poziv, naj pridem na zagovor zaradi motenja javnega miru in reda. Predstavim naj se čez dva tedna ob 10. uri. Lepo razdobje za »zdravljenje« živcev! Zasljal me je sodnik za prekrške v Sežani. Prisoten pa je bil še nekdo, ki se je na zunaj zdel, da pripada višji oblasti. Ponoviti sem moral govor, ki sem ga imel ob grobu 100-letne ženske. Toda kar sem povedal, je po mnenju sodnika bila le polovična vsebina, drugo polovico pa sem zamolčal. Zato me je tisti, ki se je zdel »višji«, vprašal: »Koga ste mislili, ko ste rekli, da pokopavamo nekatere ljudi s topovskimi streli in z muziko, ter venci, pa so toliko gorja povzročili?« Odgovoril sem mu, da se spominjam pogrebov v Idriji, ko je umrl kak bogataš, veletrgovec, izterjevalec itd. In na pogreb so sorodniki povabili ne samo muziko, temveč tudi po pet duhovnikov. In smo si rekli: »Zakaj mi

Kočevski Rog, strpnost in odpuščanje

Bilo je ob koncu petdesetih let, ko se me prosili, naj grem po starejšo gospo, mamu domobranca, ki ni smel v domovino in je prišel iz Amerike, da se v Trstu sreča — morda zadnjič, z ostarelo mamu. To srečanje je bilo pri nas, na Tržaškem, in takrat sem pravzaprav prvič od blizu lahko opazoval posledice vojne oz. revolucije, ki je tako globoko zarezala v samo družinsko osrčje. Mati ameriškega slovenskega župnika, bivšega domobranca, je čez nekaj let umrla in sinu ni bilo dano, da bi se udeležil maminega pogreba. V domovino se je vrnil šele po osamovojitvi pred tremi leti.

Letos sem se ponovno odločil, da se udeležim spominske svečanosti za žrtve v Rogu s tihim upanjem, da po več kot treh desetletjih morda spet srečam župnika, sedaj penzionista v Pittsburghu (ZDA), saj sem vedel, da se mudi s skupino po Evropi in prepričan sem bil, da bo prisoten tudi pod Korenom. In res, med večtisočglavo množico je bilo nič koliko ameriških slovenskih rojakov, ki letos med drugim praznujejo stoletnico ustanovitve prvega slovenskega društva v ZDA, in ki so z zanimanjem sledili tako verskemu obredu, ki ga je daroval slovenski metropolit dr. Šuštar, kot tudi kulturnemu programu z običajnim govorom o še vedno nepopravljenih krivica vsem padlim nekomunistom. Ko sem med množico iskal starejšega gospoda, katerega obraza se več nisem spomnil, me je znanec, Slovenec, bivši domobranec, ki živi v Nemčiji, opozoril, kje je človek, ki ga iščem. Res sem ga našel in izvedel, da je sam takratni mladi duhovnik dal sveto olje ranjenemu mladeniču, ki ni bil nihče drug kot znanec iz Nemčije. Danes sta oba pri dobrem zdravju, čeprav ju loči kakih dvajset let, oba nav-

dušena nad slovensko samostojnostjo in oba si prizadevata, da bi prišlo končno do resnične sprave med našim ljudstvom.

Težko mi je razumeti takratno ravnanje domobrancev, tudi ker sem bil vzgojen v okolju, kjer je bil odpor vse-splošen, protifašističen, ki je izviral iz trdega dvajsetletnega zatiranja in uničenja naše manjšine in je torej bilo jasno, da so pri nas razmere bile drugačne, kot v osrednji Sloveniji. Popolnoma razumem žalost prizadetih, zlasti tistih, ki so jim po končani vojni pomorili svojce, občudujem in se klanjam tistim, ki so svojim kronikom odpustili in od katerih ne slišiš besede maščevanja.

Tudi o teh problemih je tekla beseda v nedeljo tako v Rogu z upokoženim ameriškim Slovincem, kot na Novi Štifti z mladim frančiškanom.

Potrebno je odpuščati, kot nas uči naša vera, treba je pozabiti (ali se vedno spominjati?), nujno je živeti strpno in sprejeti bližnjega takega, kakršen je in ne kot bi si ga sami želeli. Prav bi bilo, da bi končno naši politiki, časnikarji in še drugi, ki ustvarjajo javno mnenje, sledili besedam, ki sta jih izrekla ob prazniku slovenske državnosti na dveh različnih koncih dr. Šuštar in dr. Drnovšek: »Nikoli se ne bi osamosvojili, če takrat ne bi bili enotni!« (tako Drnovšek); »Priznajmo vsak svoj del krivde in odpuščajmo!« (tako Šuštar).

O tem sem še dolgo razmišljal in ko so me prosili, da bi kaj napisal o Rogu, sem samo vrzel na papir te misli oz. srčne želje, da bi v naši domovini bilo res vse najlepše ali vsaj vredno kulturnega naroda, ki bi lahko bil tudi ponosen.

Antek Terčon

Glasbeni poklon gojencev šol Emil Komel in GM

Ob zaključku šolskega leta, ko so dijaki odložili šolske torbe in knjige in je zanje prišel čas obračuna, so tudi gojenci šol Emil Komel in Glasbene Matice lahko pokazali sadove svojega celoletnega truda. To so storili s tremi zaključnimi nastopi in tako primerno kronali bogato glasbeno življenje na Goriškem.

Prva prireditev, z naslovom Glasbena slikanica, je bila 11. junija v Kulturnem domu v Gorici. V prvi od petih točk glasbene slikanice so se nam predstavili najmlajši gojenci, ki se šele seznanjajo z bogatim svetom glasbe. Čeprav so to njihovi prvi koraki, so pokazali že veliko samozavesti pri izvajanju. Sledila je točka Sanjamo orkester, ki je pod skrbno roko Igorja Kureta združevala skupino mladih orkestrašev. Po Romantičnem klavirju so nas motivi iz Mozartovega opusa uvedli v bogat finale. Šolski zbor in orkester sta pod vodstvom Hilarija Lavrenčiča zaključila celotno prireditev.

Tudi drugi nastop, ki je bil 15. junija v dvorani pokrajinskega muzeja na goriškem gradu, se je odlikoval po raznolikosti programa in po kvaliteti izvajanja. Tokrat so se pod naslovom »V galeriji zvokov« zvrstile posamezne točke klavirja, oboe, violine, flavte, kitare, harmonike in violončela.

24. junija je v cerkvi sv. Ivana bil še zadnji nastop. Večer se je pričel s spominsko mašo ob štiridesetletnici glasbe na Placuti št. 18, nadaljeval pa se je s programom, ki je pod skupnim imenom Pod cerkvenim obokom združeval predvsem skladbe z nabožno vse-

O uspelosti prireditev nam pričča predvsem številna publika, ki je z zanimanjem sledila vsem trem zaključnim nastopom. Tako SCGV Emilu Komelu kakor Glasbeni matici pa gre pohvala za zavidljivo raven, ki so jo gojenci dosegli pri izvajanju.

i.f.ž.

***

V središču tržaškega razstavišča je bil pred dnevi na sporedu okrogla miza z naslovom »Tržaška Rižarna 50 let potem v kulturi miru«. Srečanje je priredil Dom Evrope v Trstu v sodelovanju s centrom Unesco in Kulturnim centrom Diego de Henriquez iz Trsta. Govorili so Galliano Fogar, predstavnik Deželnega inštituta za preučevanje zgodovine odporništva v Furlaniji-Julijski krajini, odvetnik Sergio Costoris, ki je na procesu o Rižarni iz leta 1976 zastopal civilno stranko, ter ravnateljica Centra de Henriquez Antonella Furlan. Predsedoval je Alvisse Barison, ki je tudi dal pobudo za to okroglo mizo.

NOVI LIST

Izdajatelj: Zadruga z o.z. »NOVI LIST« - Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954. števil. 157.

Uredništvo: Martin Breclj, Ivo Jevnikar, Helena Jovanovič, Drago Legiša (glavni in odgovorni urednik), Miro Oppelt, Saša Rudolf, Marko Tavčar in Egidij Vršaj.

Fotostavek in tisk: Tiskarna Graphart, Trst, tel. 040/772151.

Član Združenje periodičnega tiska v Italiji

tu stojimo, ko ta človek v življenju ni naredil nič dobrega, zdaj pa takšna slovesnost. Toda moje besede niso nikogar prepričale. Zato sem bil obsojen na 20 dni zapora ali na plačilo 15 tisoč dinarjev globe. Ljudje, dasi Skopelji, so zbrali to vsoto in sem se tako rešil zapora.

Leta 1966 je prišel na birmovanje v Dutovlje apostolski administrator msgr. Janez Jenko. Že v soboto popoldne je opravil vizitacijo, potem ko je po šolarski maši pregledal pisarne in župnijsko delo. Po kosilu v Skopem me je vprašal, ali bi sprejel župnijo Podnanos. Rekel sem takoj, da bi sprejel, saj je že teklo dvajseto leto, odkar sem bil na Krasu. Toda v Podnanosu je župnik Petrič komaj enajst mesecev in je zato čudno, da že zapušča faro. Gospod Petrič je odpoved najavil vernikom in jo sporočil tudi škofu, ker ga je nekdo bil prijavil zaradi njegovega baje ne prav vzgojiteljskega ravnanja z otroki pri verouku. Tako se je užalil, da je hotel vsekakor v drugo faro. »Če boste šli v Podnanos, mi je še dejal škof, boste skrbeli tudi za Lozice in bo stari gospod Kovač ostal v župnišču. Na to sem prav rad pristal, ker je bil gospod Kovač, župnik že od leta 1921, moj prefekt v 4. gimnaziji v šolskem letu 1920-21. »Če bo ta gospod ostal v hiši, bo to zame odlikovanje«, sem dejal. Odprto je seveda ostalo vprašanje, ali bo g. Petrič voljan sprejeti Dutovlje, Skopo, Koprivo ter podružnici v Krepljah in Krajni vasi. Ko sem obiskal g. Petriča, je predlog sprejel. To sem tudi sporočil škofu. Toda preden so prišli dekreti, je g. Petrič zvedel, da nekateri predlagajo, naj bi jaz šel na Marijino celje ali Lig, morda celo na Goče, medtem ko bi g. Jožko Kragelj sprejel župnijo Podnanos. Petrič je predlagal, naj se odpeljeva v Koper, da se zadeva končno uredi. Na poti v Koper sva se ustavila v Dutovljah in se na poštнем uradu zanimala, ali je kaj pošte za župnijski urad Dutovlje in Skopo. In glej, bili so dekreti: pismi na dekana Kjudra in zame. Tako sem bil premeščen v Podnanos, na Kras pa je prišel g. Petrič.

V Podnanosu je bilo nujno obnoviti vse ostrešje župnišča, urediti garažo in sanitarije v pritličju ter v prvem nadstropju župnišča. Cerkev in beneficij

sta imela velik gozd na Nanosu, ljudje pa so bili pripravljene posekati toliko smrek, kolikor jih je bilo potrebnih za vsa popravila in za plačilo delavcev. Vse to so tudi naredili.

Leta 1970 sem spremljal skupino romarjev na Mirenski Grad za glavni tamkajšnji praznik, ki je na kvatrnico v septembru. Po pobožnostih v cerkvi smo duhovniki bili povabljeni na zakusko v lazaristovsko obednico. Tedaj se mi je pridružil g. Franjo Godnič in me vprašal, kako je v Podnanosu. Izrazil sem se pohvalno, on pa me je iznenada vprašal, ali bi jaz prišel v Bilje. Škof mu je namreč ponovno skoraj očitajoče rekel, da je od nove maše leta 1947 vedno v Biljah, in da ni prav, če je duhovnik predolgo v isti župniji. Pristal sem, vendar sem ga prosil, naj to zadevo sam sproži pri škofu. Tako sem se v 66. letu starosti približal rojstni vasi Mirnu. Še pol kilometra pa sem doma, sem si mislil.

Leta 1975 smo v Biljah imeli birmo in me je g. škof spomnil, da so že vsi moji sošolci odložili župnijsko breme in odgovornost. Na razpolago je novomašnik, je dejal, ki je že prestal službo nedeljskega kaplana, a ga nima kam poslati. Rad bi ga namestil na Planino nad Ajdovščino, a bi upravljal tudi Ustje. Na Planini je že več let g. Ljubo Marc, ki bi rad prišel v kako drugo župnijo. S tem mi je škof namignil, če bi se hotel umakniti na Mirenski Grad. »Gospod škof, vedno sem bil na razpolago — sem rekel — svojim predstojnikom: tako tudi zdaj!« Naprosil pa me je, naj sam vložim prošnjo za upokojitev.

Tako sem 9. septembra leta 1975 predal župnikovanje g. Ljubu Marcu. G. superior Lojze Trontelj pa mi je na široko odprla vrata v lazaristovsko hišo na Mirenskem Gradu. S tem se je začela moja osemdesetletka življenja. Vrnil sem se v rojstno župnijo, od koder še pomagam in nadomeščam razne župnike.

Le v kraje, kjer sem prej župnikoval, ne kaže, da bi se pojavljali. Ko župnik namreč zapusti faro, je le prav, da se vanjo ne vrača. Tako bodi.

(Konec)